

Posudek oponenta na magisterskou práci Bc. Ivana Kopečného: *Přímo hled'!* - Životopisná vyprávění příslušníků Československé lidové armády. Praha, Pracoviště OH-SD FHS UK 2012, 131 s. plus přílohy

Diplomant si téma své předkládané práce vybral jakožto aktivní spolupracovník grantového projektu COH USD AV ČR s názvem Česká společnost v období tzv. normalizace a transformace. Jejím cílem je představit životní příběhy příslušníků tzv. silových složek, v případě předkládané práce životních příběhů z řad příslušníků ČSLA. Autor se spokojil s předsevzetím tématicky analyzovat a dílem i interpretovat životopisná vyprávění a semistrukturované rozhovory a z obsažených motivů sestavit „katalog témat“ pro sebe i své následovníky. Autor jím chtěl zprostředkovat nejen základní vhled do každodennosti vojáků z povolání před rokem 1989, ale představit i motivy specifické pro tuto profesi a také některé jazykové a slangové výrazy typické pro tuto skupinu. Jak však autor sám podotýká, jedná se o pouhé „nastínění“ těchto témat a nikoliv o hlubší interpretaci opřenou o další prameny. Myšlenka poskytnutí „katalogu témat“ dalším badatelům je sice chvályhodná, nicméně značně diskutabilní, pokud se jedná o kvalifikační charakter práce.

V centru pozornosti autora stojí orální historie jako metoda kvalitativního výzkumu, jak už bylo zmíněno, otázkou zůstává, jakým způsobem byla využita v analytické a interpretační části.

Práce vychází jednak ze souboru odborné literatury k tématu, dále pak z literatury metodologické (zejména k orální historii a oblasti kvalitativního výzkumu) a dále pak autor využívá i elektronických zdrojů zaměřených na vojenskou každodennost a orální historii v českém prostředí. Seznam literatury by zcela jistě mohl být i reprezentativnější (např. je zde možné postrádat přehledové a přitom metodologicky inspirativní studie zaměřené na vojenské dějiny – např. od Richarda Holmese nebo od Petera Townsenda; dále pak zde nejsou zastoupeny přehledové a případové studie k dějinám ČSLA z předsrpnového období – např. od Ivana Šedivého, Jiřího Bílka neb Daniela Povolného).

Jako pramenná základna pro analýzu je pak využito 4 rozhovorů, které autor realizoval v rámci projektu ČSNT. Jako otázku do diskuze bych chtěl položit, proč autor nevyužil dalších realizovaných rozhovorů s vojáky z povolání pocházejících z téhož korpusu.

Práce disponuje logickou strukturou, přičemž v metodologické části autor specifikuje genezi svého projektu. Daleko více by zde měla autor zdůraznit, proč je natolik důležité podat analýzu a interpretaci svědectví vojáků a to v kontextu odborné literatury o problematice čs. vojenství a potažmo i čs. společnosti. Využití pouze odkazů na literaturu z řad členů projektu ČSNT se nejeví jako zcela dostačující. Jinak je na druhou stranu z této části znát, že autor dokáže velmi jasně a kriticky uvažovat a následně formulovat i výzkumné otázky, což propakuje ve stěžejní části, kterou je analýza a dílčí interpretace rozhovorů.

Vlastní analýza nejprve představuje osobnosti jednotlivých narátorů a pokračuje velmi obsáhlou prezentací jednotlivých témat. Tato kvantita na jedné straně zaslouží ocenění na straně druhé čtenáře napadne otázka, zdali by „méně“ neznamenovalo „více“. Jako zásadní problém se totiž její absence souvisejší interpretační části jdoucí do hloubky tématu, což nemohou dílčí vstupy a komentáře autora v rámci jednotlivých nahradit. I vzhledem k tomu proto dílo působí poněkud nedokončeným dojmem, byť si autor v úvodu předsevzal „poskytnout“ pouhý nástin relevantních témat. Následně by bylo třeba shrnujícího závěru (ať už deskriptivního či esejistického stylu), který by poznatky více zobecnil a opět zařadil do kontextu bádání, neboť ten práci citelně chybí. Proto bych chtěl autorovi položit do diskuze klíčovou otázku, zdali by mohl vlastními slovy shrnout, jaké je podle jeho názoru místo vzpomínek vojáků a vůbec orální historie pro výzkum čs. armády a vztahu společnosti a v čem spočívá konkrétně posun dosavadního bádání prostřednictvím jeho práce ve srovnání

s dosavadní úrovní poznání? Dále bych měl dotaz ohledně potenciálních perspektiv zpracování tématu?

Po formální stránce je dílo zpracováno na solidní úrovni a nemám k němu výhrad. Celkově je možné říci, že předkládaná práce působí spíše dojmem „working paperu“ než klasické studie s relativně shrnujícími závěry.

I přes výše uvedené výhrady práci doporučuji k obhajobě a v případě uspokojivého zodpovězení dotazů v rámci obhajoby navrhuji hodnocení známkou 2 (velmi dobře).

V Praze 15. 10. 2012

PhDr. Pavel Mücke, Ph.D.